SCRISOARE DESCHISĂ

„Este nevoie să gestionăm mai bine îngrijirea pacienților cu tulburări psihice, în contextul în care peste 25% din populația României se confruntă cu astfel de afecțiuni, iar rata suicidului, a adicțiilor și a agresiunilor pe acest fond crește îngrijorător?"

CĂTRE:
Guvernul României - Domnului Ministru al Sănătății, Alexandru Rogobete
Casa Națională de Asigurări de Sănătate – Președinte
Parlamentul României - Comisia de Sănătate din Senat
Parlamentul României - Comisia pentru sănătate și familie din Camera Deputaților

Sunt **Dr. Maria Cristache**, medic primar psihiatru, cu experiență clinică ambulatorie și spitalicească în domeniul psihiatric de 36 de ani și experiență în management sanitar public și privat, vă supun atenției necesitatea imperioasă de adoptare a unor reglementări clare și precise privind îngrijirea pacienților cu tulburări psihiatrice, în acord cu reglementările europene și la nivel global, în domeniu, în contextul în care noile Norme de aplicare a Contractului-Cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale, a medicamentelor și a dispozitivelor medicale în sistemul de asigurări sociale de sănătate din România sunt în dezbatere publică.

Plecând de la o întrebare simplă: ***„ce putem aduce mai bun pentru pacienții cu tulburări psihice?"***, consider că se pot găsi soluții care pun pacientul în centrul serviciilor medicale, prin programe de acordare a consultațiilor și îngrijirilor la domiciliu prin intermediul medicilor specialiști psihiatri, care pot veni în sprijinul pacienților nedeplasabili cu tulburări psihice, atât în criză cât și pentru tratamente și recuperare eficientă, cu costuri mai mici decât cele aferente spitalizării, în condițiile în care spitalele de psihiatrie sunt supraaglomerate.

Sănătatea este o investiție strategică, nu un cost !

În ultimii 30 de ani, medicina a evoluat enorm, dar este important ca aceste progrese să devină mai accesibile pentru pacienți. Avem însă nevoie de reguli predictibile și mai puțină birocrație, de un sistem de sănătate mai performant, în care pacienții din România să aibă acces la servicii medicale performante și eficiente.

Deși legislația (Contractul-Cadru) prevede posibilitatea acordării consultațiilor de psihiatrie la domiciliu decontate de CNAS, pentru pacienții asigurați care sunt nedeplasabili (imobilizați la pat sau cu deficiențe motorii/psihice severe care împiedică transportul la cabinet), medicii psihiatri aflați în contract cu Casa de Asigurări de Sănătate (CAS) nu pot efectua, în practică, vizite la domiciliu sau intervenții în criză, iar pentru ca aceste bariere să fie înlăturate, sunt necesare reglementări clare : lipsa ingrijirilor de tip comunitar psihiatrice conform

reglementarilor LEGII 487/2002 , precum si a structurilor extraspitalicesti, varianta la spitalizarile care pot crea hospitalism fac imposibila reabilitarea, resocializarea bolnavilor cu tulburari psihice !

Consultațiile și îngrijirile psihiatrice la domiciliu sunt esențiale, deoarece elimină barierele de deplasare, reduc stresul asociat mediului spitalicesc și permit medicului să evalueze pacientul direct în mediul său real de viață, asigurând continuitatea tratamentului și prevenind crizele majore. Totodată, reduc semnificativ povara aglomerării spitalelor și costurile aferente.

Eliminarea barierelor fizice și psihologice

Prin acordarea consultațiilor și îngrijirilor psihiatrice la domiciliu, persoanele vârstnice, cele cu dizabilități motorii sau cu afecțiuni neurologice asociate (ex. demența Alzheimer, boala Parkinson etc.) pot primi îngrijire fără efortul și riscurile unui transport.

Pe de altă parte, anxietatea severă, agorafobia, episoadele depresive majore sau lipsa conștiinței bolii (psihoze) fac adesea imposibilă ieșirea din casă. Medicul psihiatru poate veni către pacient, inițiind tratamentul la timp, în condiții de discreție și de complianță maximă, în mediul în care pacientul se simte în siguranță și este mai puțin defensiv. Tododată, medicul poate observa direct, condițiile de trai, igiena, organizarea locuinței și dinamica familială, detalii care oferă indicii valoroase pentru un diagnostic precis.

În plus, intervenția timpurie la domiciliu stabilizează pacientul înainte ca simptomele să se agraveze până la punctul în care este necesară o spitalizare psihiatrică.

În România, cadrul legal (precum Legea sănătății mintale nr. 487/2002) susține dezvoltarea îngrijirilor comunitare și la domiciliu tocmai pentru a menține pacientul integrat în mediul său familial și social, evitând instituționalizarea inutilă, dar în practică ACESTEA NU EXISTA ! Va reamintesc faptul ca STAREA ASISTENTEI PSIHIATRICE, A SPITALULUI DE PSIHIATRIE , A CONSTITUIT CONDITIA INTEGRARII ROMANIEI IN UNIUNEA EUROPEANA IN 2008 ; RAPORTUL AMNESTY INTERNATIONAL FACIND REFERIRE LA ABUZURILE ASUPRA BOLNAVILOR INTERNATI ABUZIV ,ROMANIA BATIND RECORDUL LA INTERNARILE NON VOLUNTARE la acel moment !

Soluție eficientă pentru persoanele care au nevoie de sprijin specializat

În ultimii ani, serviciile medicale oferite la domiciliu au devenit o soluție importantă pentru persoanele care au nevoie de sprijin specializat, dar întâmpină dificultăți în deplasarea la un cabinet sau într-o clinică medicală specializată. În domeniul sănătății mintale, această nevoie este și mai evidentă, întrucât pentru mulți pacienți, deplasarea la o consultație psihiatrică poate reprezenta o provocare majoră – fie din cauza lipsei constiintei bolii ,a simptomelor, fie din cauza vârstei, a unor afecțiuni asociate sau a anxietății legate de mediul medical.

În practica europeană, psihiatria la domiciliu ,ingrijirile comunitare oferă o alternativă modernă, umană și eficientă, aducând evaluarea și sprijinul psihiatric direct în spațiul familiar al pacientului, contribuind astfel la accesibilitate și la creșterea confortului emoțional și a complianței, în condiții de confidențialitate și profesionalism, în condiții similare cu ale unui cabinet medical. Serviciul este util pentru persoanele vârstnice care se confruntă cu dificultăți de mobilitate, boli neurodegenerative sau probleme cognitive care fac dificilă deplasarea către o clinică, persoane cu mobilitate redusă sau afecțiuni cronice neurologice, oncologice sau fizice severe și care pot avea nevoie de sprijin psihiatric, persoane cu anxietate severă sau atacuri de panică, persoane aflate în episoade depresive severe, pacienți cu tulburări psihotice. În unele situații sunt necesare consultații periodice pentru ajustarea tratamentului și urmărirea evoluției.

În plus, consultul la domiciliu facilitează colaborarea cu familia și identificarea rapidă a nevoilor specifice ale pacientului, oferind in acelasi timp ca **si in cazul celor fara suport familial ,comunitatile locale sa se implice incit pacientii externati din spitalul de psihiatrie sa nu ramina fara medicatia psihotropa ,si acestia sa poata devini pericol social pt comunitatile lor.**

Beneficiile psihiatriei la domiciliu

În sănătatea mintală, intervenția rapidă poate preveni agravarea simptomelor și poate crește semnificativ șansele de recuperare. Consultațiile și îngrijirile psihiatrice la domiciliu asigură confort emoțional crescut, mediul familiar reduce tensiunea și anxietatea asociate consultațiilor medicale iar pacientul se poate simți mai relaxat și mai deschis în comunicare.

Pentru persoanele nedeplasabile sau care evită mediile medicale, consultația la domiciliu poate face diferența între a primi ajutor și a amâna tratamentul, iar acest aspect reduce stigmatizarea și asigură acces mai ușor la servicii specializate, contribuind la reducerea simptomelor și imbunătățirea calității vieții, iar în unele cazuri, chiar la reintegrarea socială a persoanelor cu tulburări psihice, reducând atât povara bolii și manifestările nedorite, cât și povara financiară asupra sistemului de sănătate.

Tulburările psihice afectează nu doar persoana care suferă, ci și familia acesteia și persoanele din jur. Problemele de sănătate mintală nu trec de la sine, iar unele simptome se pot agrava în timp. Intervenția rapidă poate preveni agravarea simptomelor și poate crește semnificativ șansele de recuperare, iar implicarea familiei poate contribui semnificativ la evoluția pozitivă a pacientului.

Propuneri pentru reglementări mai clare și mai eficiente

În condițiile în care psihiatria la domiciliu reprezintă o soluție modernă, empatică și eficientă pentru persoanele care au nevoie de sprijin psihiatric, dar întâmpină dificultăți în accesarea serviciilor clasice, se impune:

1. Includerea consultațiilor psihiatrice de urgenta la domiciliu și a îngrijirilor psihiatrice la domiciliu asigurate de către medicul psihiatru aflat în contract cu o casă de asigurări de sănătate, singurul specialist competent să asigure consultații, diagnostic, tratament și monitorizare a pacientului cu tulburări psihice, pentru persoane vârstnice, persoane cu anxietate severă, depresie, tulburări cognitive sau mobilitate redusă.

2. Înființarea unor Centre de criză pentru acordarea serviciilor de sănătate mintală extraspitalicești, integrate cu furnizorii de servicii medicale complementare.

3. Acordarea de servicii medicale de urgență la domiciliu, pentru bolnavii cronici, nedeplasabili, prin sistemul de asigurări sociale de sănătate.

4. Înființarea de servicii de consultanță și de recuperare și reintegrare socială pentru pacienții cu tulburări psihice.

Sănătatea mintală este la fel de importantă ca sănătatea fizică, iar accesul la ajutor profesionist poate schimba semnificativ calitatea vieții pacientului, poate preveni suicidul, comportamentul agresiv, confuzia severă, halucinațiile, adicțiile, schimbările bruște de comportament și contrubuie la reducerea poverii financiare asupra sistemului medical.

Dr. MARIA CRISTACHE,
Medic primar psihiatru,
Fost manager al SPMS SAPOCA ,
Administrator ASOCIAT,
Centrul Medico-Pasihologic „Psihomedica", Buzău